

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-06-07

Diarienummer 2023-9900

Handläggare

Xosé Villegas

Telefon: 031-368 37 31

E-post: xose.villegas@miljo.goteborg.se

Yttrande till stadsrevisionen med anledning av granskning av verksamhetsåret 2023

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner förvaltningens förslag till åtgärder, utifrån stadsrevisionens rekommendationer i granskningen av verksamhetsåret 2023, enligt tjänsteutlåtandet.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar över tjänsteutlåtandet som eget yttrande till stadsrevisionen med anledning av deras granskning av verksamhetsåret 2023.

Sammanfattning

Stadsrevisionens årliga granskning av verksamheten är avslutad för 2023. I revisionsberättelsen framgår att stadsrevisionen bedömer att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Genom revisionsredogörelsen rekommenderas miljö- och klimatnämnden att:

- säkerställa att beslut som inte får delegeras till förvaltningen framgent fattas av nämnden.
- stärka beredningen av taxor och avgifter.
- säkerställa att den samlade riskbilden och den interna kontrollplanen följs upp i enlighet med vad som framgår av Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.
- öka omfattningen av den egeninitierade tillsynen av förorenade områden.
- upprätta en stadengemensam handlingsplan för förorenade områden.
- utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.

Med anledning av stadsrevisionens granskning ska nämnden i ett yttrande beskriva vilka åtgärder som har gjorts eller planeras att göras till följd av rekommendationerna.

Förvaltningens förslag till yttranden över rekommendationerna framgår under rubriken *beskrivning av ärendet*. Förvaltning bedömer att de åtgärder som föreslås är ändamålsenliga och tillräckliga för att omhänderta revisionens rekommendationer.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ekonomiska konsekvenser av föreslagna åtgärder med anledning av stadsrevisionens rekommendationer om tillsyn av förorenade områden innebär kostnader som förvaltningen har lyft in i behovsutredningen för 2025–2027. Övriga föreslagna åtgärder bedöms inte få ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen gör bedömningen att nämndens åtgärder till följd av stadsrevisionens rekommendationer inom tillsyn av förorenade områden, kommer stärka stadens förmåga att uppfylla både lokala och nationella miljömål. Detta bidrar i sin tur till att säkerställa en hälsosam miljö för invånarna och en renare och mer hållbar miljö till kommande generationer.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp informeras om ärendet den 12 juni 2024.

Bilagor

1. Revisionsberättelse 2023 för miljö- och klimatnämnden
2. Revisionsredogörelse 2023, miljö- och klimatnämnden

Ärendet

Nämnden ska i ett yttrande beskriva vilka åtgärder som nämnden har gjort eller planerar att göra med anledning av stadsrevisionens rekommendationer senast 21 juni 2024.

Beskrivning av ärendet

Stadsrevisionens årliga granskning av verksamheten är avslutad för 2023. Miljö- och klimatnämnden mottog stadsrevisionens revisionsberättelse och revisionsredogörelse för granskning av verksamhetsåret 2023 på sammanträde den 24 april 2024 § 69. Resultatet av granskningen presenterades av revisorerna på nämndens sammanträde den 21 maj 2024 § 83.

Revisionsberättelse för 2023

Stadsrevisionen bedömer att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Stadsrevisionen föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Revisionsredogörelse för 2023, granskning av miljö- och klimatnämnden

Stadsrevisionens samlade bedömning är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men att det finns brister i den interna kontrollen och i verksamhetens genomförande.

I revisionsredogörelsen lämnar stadsrevisionen sex rekommendationer till nämnden. Dessa presenteras nedan tillsammans med förvaltningens kommentarer och bedömningar av hur rekommendationerna bör omhändertas.

Rekommendation om beslutsdelegering

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att säkerställa att beslut som inte får delegeras till förvaltningen framgent fattas av nämnden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Enligt revisionsredogörelsens avsnitt 6.1.1. bedömer revisionen att avtal om kommunal avtalssamverkan avseende energi- och klimatrådgivning ”skulle ha avslutats genom ett beslut i nämnden då det rör anpassningar av verksamhetens omfattning, vilket omfattas av delegeringsförbudet i kommunallagens 6 kap. 38 §”.

När det gäller delegeringsförbudet avseende ärenden som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet i 6 kap. 38 § 1 p. kommunallagen finns ingen tydlig definition av vad som avses med verksamhetens omfattning i förarbeten, praxis eller doktrin. Det finns uttalanden avseende hela den första punkten om att nämndernas rätt att delegera inte får utnyttjas på ett sätt som kan rubba det övergripande ansvaret för verksamheten, samt att en nämnd i sin helhet måste fatta sådana beslut som har betydelse för utformningen av kommunens politik inom nämndens verksamhetsområde.¹

Vad som i övrigt kännetecknar ett beslut som kan omfattas av delegeringsförbudet är bland annat om det är av mer övergripande ”politisk karaktär”², om det har ett betydande

¹ Prop. 1990/91:117 s. 103 samt RÅ 1977 ref. 28 I och II, jfr även prop. 2016/17:171 s. 377.

² Se Höök, Kommunallag (2017:725) 6 kap. 38 §, Lexino 2023-01-15 (JUNO).

allmänintresse³, om det har stora ekonomiska verkningar⁴, om det har direkt påverkan på nuvarande eller framtida verksamhet, alltså beslutets konsekvenser⁵, om det avviker från gällande praxis och interna riktlinjer för den aktuella ärendetypen⁶, om nämndens kontroll av verksamheten riskeras⁷ eller om det avser investeringar, köp och försäljning av fastigheter och ingående av exploateringsavtal⁸. En avvägning ska göras mellan demokratiaspekter och kravet på effektivitet i den kommunala förvaltningen och vid en sådan avvägning bör demokratisynpunkterna ha den avgörande betydelsen.⁹ Förutsättningarna för vad som kan och bör delegeras varierar mellan kommuner av olika storlek varför det bör tillkomma kommunerna att själva bestämma hur delegationsreglerna ska tillämpas.¹⁰ Av det som anges ovan framgår att det inte finns någon tydlig gräns för vad som omfattas av delegeringsförbudet.

Genom 2018 års kommunallag infördes möjligheten till samarbete med andra kommuner genom avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 §. Avtalssamverkan innebär att kommunen får ingå avtal med annan kommun om att uppgifter som helt eller delvis ska utföras av den andra kommunen och tvärtom utan att strida mot kravet på att det måste vara verksamhet som är lokaliserad till den egna kommunen eller för kommunmedlemmarnas intresse.

Miljö- och klimatnämnden har delegerat rätten att ingå och säga upp avtal, abonnemang och överenskommelser i anslutning till förvaltningens verksamhet inom budgetram¹¹ till förvaltningsdirektören samt gett direktören rätt att i sin tur vidaredelegera beslutanderätten till annan anställd. Miljöförvaltningen har bedömt att det enligt denna bestämmelse i delegationsordningen är möjligt att på tjänstepersonsnivå besluta om att ingå avtalssamverkan med andra kommuner så länge samarbetet håller sig inom det som ligger inom nämndens verksamhet enligt reglemente och inte innebär några ekonomiska konsekvenser för nämnden. Miljöförvaltningen har även bedömt att ingående och uppsägning av sådana avtal inte omfattas av kommunallagens delegeringsförbud.

Miljöförvaltningen anser att den interna kontrollen i nämndens beslutsfattande är god, med tydliga och välfungerande rutiner för att säkerställa följsamhet mot delegationsordningen och kommunallagens bestämmelser om delegering av beslutanderätt. I den specifika frågan om att besluta om uppsägning av avtalssamverkan om energi- och klimatrådgivning har förvaltningen gjort en medveten tillämpning av delegationsordningen. Förvaltningen har alltså gjort en annan bedömning av kommunallagens bestämmelser än den som stadsrevisionen redogör för i granskningen.

Då stadsrevisionen bedömt att beslut om avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 § kommunallagen omfattas av delegeringsförbudet kommer dock miljö- och klimatnämnden tillse att det framgent ligger på nämnden att besluta i denna typ av ärenden. Detta bör inte få någon betydande påverkan på effektiviteten i verksamheten då det rör ärenden som är sällan förekommande i verksamheten samt att det i nuläget inte

³ HFD 2019 ref. 32.

⁴ HFD 2019 ref. 32 och prop. 1990/91:117 s. 48 och 158 f.

⁵ HFD 2019 ref. 32 och HFD 2022 ref. 13.

⁶ HFD 2019 ref. 32.

⁷ Se Höök, Kommunallag (2017:725) 6 kap. 38 §, Karnov (JUNO) (besökt 2024-05-24).

⁸ RÅ 1991 ref. 60 och Kammarrätten i Stockholm (mål nr 1723-16).

⁹ JP infonet som hänvisar till riksdagens konstitutionsutskotts uttalande under förarbetena till 1977 års kommunallag (KU 1976/77:25).

¹⁰ JP infonet och 2022 ref. 13.

¹¹ Miljö- och klimatnämndens delegationsordning, punkt 1.23.

finns någon pågående eller planerad avtalssamverkan. I samband med kommande revidering av delegationsordningen kommer förvaltningen att lägga fram ett förslag på hur detta ska förtydligas.

Rekommendation om beredning av taxor och avgifter

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att stärka beredningen av taxor och avgifter.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har under 2023 sett över hur arbetet med att ta fram nya taxor samt justera och kvalitetssäkra befintliga taxor ska förstärkas. Det har resulterat i att en taxesamordningsfunktion inrättades i början av 2024. Under 2024 kommer taxesamordnaren bland annat att granska och beskriva processer och rutiner samt aktualitetspröva befintliga taxor. Detta sker i samarbete med förvaltningens sakkunniga inom de olika taxeområdena samt jurister, ekonomer och controllers.

Rekommendation om uppföljning av nämndens samlade riskbild och internkontrollplan

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att säkerställa att den samlade riskbilden och den interna kontrollplanen följs upp i enlighet med vad som framgår av Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen är enig med revisionen om att den samlade riskbilden och den interna kontrollplanen är två olika dokument med olika syften samt att uppföljning behöver ske av både den samlade riskbilden och den interna kontrollplanen.

Miljö- och klimatnämnden fastställer inför varje verksamhetsår en samlad riskbild och en intern kontrollplan som separata dokument enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Vid uppföljningen av dessa två dokument för 2023, med hjälp av tidigare utformad rapportmall i stadens planerings- och uppföljningsverktyg Stratsys, har rubrikerna för uppföljning av varje dokument slagits ihop till en rubrik i delårsrapporterna per mars och augusti samt i årsrapporten.

Förvaltningen åtgärdade i början av 2024 felet i avsedd rapportmall i det stadengemensamma rapporteringssystemet Stratsys. För delårsrapport per mars 2024 genomfördes uppföljningen av dessa två separata dokument under varsin rubrik och så kommer fortsatt att ske, i enlighet med stadsrevisionens rekommendation.

Rekommendationer om tillsyn av förorenade områden

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att öka omfattningen av den egeninitierade tillsynen av förorenade områden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har under flera år beskrivit behov av en utökning av den egeninitierade tillsynen av förorenade områden i behovsutredningar och planer för miljötillsynen, vilket dock har varit svårt att prioritera inom given budgetram. För 2024 planeras en uppstart av arbetet med en stadengemensam handlingsplan för förorenade områden (se rekommendation nedan). Parallellt med det kommer förvaltningen att prioritera bland objekt som ligger i de två högst klassade riskområdena och påbörja ansvarsutredningar. För 2025 finns behoven av egeninitierad tillsyn och stadengemensam handlingsplan med

i behovsutredningen för 2025–2027 vilket kan genomföras om förutsättningar för detta ges i budget 2025.

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att upprätta en stadengemensam handlingsplan för förorenade områden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har för avsikt att påbörja arbetet med stadengemensam handlingsplan under hösten 2024. Därefter kommer arbetet med att ta fram en sådan fortsätta under 2025. En tidsplan har tagits fram gällande aktiviteter som behövs för att skriva fram ett nämndärende inför beslut.

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Den stadengemensamma handlingsplan som tas fram under 2024–2025 kommer, efter beslut i kommunfullmäktige, att implementeras i hela stadens förvaltningar och bolag, vilket möjliggör en fördjupad samverkan av ärenden som rör förorenade områden.

Förvaltningens bedömning

Förvaltning bedömer att åtgärderna som föreslås ovan är ändamålsenliga och tillräckliga för att omhänderta revisionens rekommendationer i granskningen av verksamhetsåret 2023.

Peter Berntsson

Tillförordnad direktör

Björn Nordtorp Lillieström

Avdelningschef